

بررسی برخی از روشهای تکثیر رویشی فی جوآ
رضا فیفائی^۱، یونس ابراهیمی^۲، احمد خلیقی^۳، روح‌انگیز نادری^۴

(۱- مؤسسه تحقیقات مرکبات کشور، رامسر

(۲-۳- گروه علوم باغبانی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران

فی جوآ درختچه‌ای نیمه گرمسیری است که به دلیل تفرق صفات شدید در ازدیاد بذری، اجباراً بایستی بطرق رویشی تکثیر گردد و در این زمینه، تحقیقی در ایران صورت نگرفته است.

در ازدیاد رویشی به طریق قلمه زدن از آزمایشات فاکتوریل در قالب طرح بلوکهای کامل تصادفی شامل فاکتورهای زمان، غلظت هورمون، بستر کشت و نوع شاخه استفاده گردید. این روش همچنین در محیط‌های مختلف و به طرق متفاوت انجام و تلاشهای بسیاری طی یک سری آزمایشات صورت گرفت تا اینکه منجر به ریشه زائی قلمه‌های فی جوآ گردید. قلمه‌های ریشه‌دار شده، نیمه خشبی به طول ۱۰-۸ سانتی متر دارای دو برگ که با غلظت ۱۵۰ قسمت در میلیون محلول رقیق هورمون IBA به مدت چهار ساعت تیمار شده و از درختچه‌های با تیپ میوه گرد متمایل به بیضی در دهم شهریورماه ۱۳۷۵ برداشت گردیده و در مخلوط مساوی پرلیت و ماسه در زیرمینی تونل پلاستیکی مجهز به سیستم مه پاش کشت شدند. میزان موفقیت در این زمان از سال، ریشه زائی ۱۵ درصد قلمه‌های نیمه خشبی بوده که بعد از ۴-۵ ماه بدست آمد. البته لازم به ذکر است که هیچ کدام از قلمه‌های سبز و خشبی ریشه دار نشده و موفقیتی در این زمینه کسب نگردید.

در روش تکثیر از طریق پیوند که در بهار و پائیز ۱۳۷۵ انجام گرفت، انواع پیوند در قالب طرح بلوکهای کامل تصادفی با سه تکرار مورد آزمایش واقع شد. در این روش مشکلات بی‌شماری وجود داشت و تنها یک پیوند از انواع شکمی (T معکوس) و اسکنه در پانزدهم فروردین و یک پیوند جوانه چوبی در سوم اردیبهشت، موفقیت‌آمیز بوده و شروع به رشد نمودند.

در روش ازدیاد از طریق خوابانیدن هوایی و کپه‌ای که در گلخانه و محیط خارج صورت گرفت آغازهای ریشه تشکیل و شروع به رشد نموده لیکن جهت تجزیه آماری مهیا نبودند. در روش خوابانیدن ساده، ۹۰-۸۵ درصد شاخه‌های خوابانیده شده طی مدت ۶-۵ ماه ریشه دار شدند.